

תסמינים של מחלת גופיפי לוי

תסמינים המבדילים בין מחלת גופיפי לוי לבין דמנציות אחרות עשויים לכלול:

- הזיות ראייה בשלב מוקדם של המחלה
- תנודות ביכולת הקוגניטיבית, בקשב ובערנות
- איטיות בתנועה, קשיי הליכה או נוקשות ("פרקינסוניזם")
- רגישות יתר לתרופות המשמשות לטיפול בהזיות
- הפרעות התנהגות מתוך שינה (REM Sleep behaviour disorder), שבה אנשים מבטאים פיזית את חלומותיהם על ידי צעקות, הזזת הידיים והרגליים, ואפילו חבטות בבני זוג למיטה ונפילה מהמיטה.
- ירידה ביכולת לחשיבה מורכבת, ריבוי משימות, פתרון בעיות וחשיבה אנליטית אשר משמעותית יותר מקשיים בזיכרון.

אנשים עם המחלה יכולים לחוות רק חלק מהתסמינים וחומרת התסמינים עשויה להשתנות מאדם לאדם. לאורך המחלה חשוב לדווח לרופא על כל שינוי ביכולת התפקודית או בהתנהגות. התסמינים השכיחים ביותר של מחלת גופיפי לוי כוללים שינויים ביכולת החשיבה, בתנועה, הפרעות בשינה ובהתנהגות.

תסמינים קוגניטיביים

מחלת גופיפי לוי גורמת לשינויים ביכולות החשיבה. שינויים אלה עשויים לכלול:

- **דמנציה:** ירידה קשה ביכולות החשיבה עד כדי פגיעה ביכולת של אדם להיות עצמאי בפעולות יומיומיות. דמנציה היא התסמין המרכזי במחלת גופיפי לוי ומתבטאת בדרך כלל בקשיים בעיבוד מידע ראייתי ומרחבי (היכולת להעריך מרחק ועומק או לזהות אובייקטים), תכנון, היכולת לבצע משימות רבות בו זמנית והיכולת לפתור בעיות. קשיי זיכרון עשויות דווקא שלא לבלוט בהתחלה, אך לעתים מופיעות כאשר המחלה מתקדמת. דמנציה יכולה לכלול גם שינויים במצב הרוח ובהתנהגות, כושר שיפוט לקוי, אובדן יוזמה, קושי בהתמצאות בזמן ובמקום וקשיים בשפה או בביצוע חישובים.
- **תנודות קוגניטיביות:** שינויים בלתי צפויים בקשב או בערנות מיום ליום ולפעמים אף במהלך אותו יום. אדם עם מחלת גופיפי לוי עשוי לבהות בחלל לפרקי זמן ארוכים, להיראות מנומנם ועייף ואף לישון שעות במהלך היום למרות שינה מספקת בלילה הקודם. ייתכנו גם קשיים ברצף החשיבה. החשיבה עשויה להיות לא מאורגנת, לא ברורה או לא הגיונית לפעמים. האדם עשוי להיראות טוב יותר יום אחד, ואז פחות טוב ביום למחרת. תנודות קוגניטיביות אלו שכיחות במחלת גופיפי לוי אולם לא תמיד קלות לזיהוי על ידי הרופא.
- **הזיות:** ראייה או שמיעה של דברים שאינם קיימים. הזיות ראייה מתרחשות בעד 80 אחוזים מהאנשים עם מחלת גופיפי לוי, ולעתים קרובות בשלבים מוקדמים של המחלה. ההזיות בדרך כלל מציאותיות ומפורטות. למשל דמויות של ילדים או בעלי חיים. הזיות שמיעה פחות שכיחות מהזיות ראייה, אולם קיימות גם כן במחלת גופיפי לוי. אם ההזיות אינן מפריעות לאדם, לא חייבים לטפל בהן. אולם, כאשר ההזיות מפחידות או מסוכנות (לדוגמה, אם האדם מנסה להילחם בפולש דמיוני), אז הרופא ישקול מתן תרופות לטיפול בהן.

תסמינים מוטוריים (תנועה)

חלק מהאנשים עם מחלת גופיפי לוי גוף עשויים שלא לחוות בעיות תנועה משמעותיות במשך מספר שנים. אחרים עשויים לחוות אותם בשלב מוקדם. בהתחלה, תסמינים כמו שינוי בכתב היד, עלולים להיות קלים מאוד ואפשר אפילו להתעלם מהם. תסמינים מוטורים נקראים גם תסמינים פרקינסוניים בשל הדימון לאלו שקיימים במחלת פרקינסון. סימנים ספציפיים של פרקינסוניזם עשויים לכלול:

- קשיחות שרירים או נוקשות
- הליכה מדשדשת, תנועה איטית או עמידה קפואה
- רעד, לרוב במנוחה
- בעיות שיווי משקל ונפילות
- יציבה שפופה
- כתב יד קטן יותר מבעבר
- הבעת פנים מופחתת
- קושי בבליעה
- קול חלש

הפרעות שינה

הפרעות שינה הן שכיחות באנשים עם מחלת גופיפי לוי, אך לרוב אינן מאובחנות. מומחה שינה יכול למלא תפקיד חשוב בצוות הטיפולי, לעזור באבחון ולטפל בהפרעות שינה. הפרעות הקשורות לשינה הנראות אצל אנשים עם מחלת גופיפי לוי עשויות לכלול:

- **הפרעות התנהגות מתוך שינה (Sleep behaviour disorder REM)**, שבה אנשים מבטאים פיזית את חלומותיהם על ידי צעקות, הזזת ידיים ורגליים, ואפילו חבטות בבני זוג למיטה ונפילות מהמיטה. לפעמים רק בן/ת הזוג למיטה מודעים לתסמינים הללו. הפרעות התנהגות מתוך שינה מופיעה אצל אנשים מסוימים שנים לפני תסמינים אחרים של מחלת גופיפי לוי.
- **ישנוניות בשעות היום** - שינה של שעתיים או יותר במהלך היום.
- **נדודי שינה** - קושי בהדרמות או ברצף שנת הלילה או התערורות מוקדמת מדי בבוקר.
- **תסמונת "רגליים חסרת מנוחה" (Restless leg syndrome)** - מצב בו אדם, בזמן מנוחה, חש דחף להזיז את רגליו כדי לעצור תחושות לא נעימות. הליכה או תנועה בדרך כלל מקלים על אי הנוחות.

תסמיני התנהגות ומצב רוח

שינויים בהתנהגות ובמצב הרוח יוכלים להופיע במחלת גופיפי לוי, שינויים אלה עשויים לכלול:

- **דיכאון** – תחושה מתמשכת של עצב, חוסר יכולת ליהנות מפעילויות או בעיות בשינה, אכילה ופעילויות רגילות אחרות.
- **אדישות (אפטיה)** - חוסר עניין בפעילויות או אירועים יומיומיים רגילים; פחות אינטראקציה חברתית.
- **חרדה** - חשש עז, חוסר ודאות או פחד לגבי אירוע או מצב עתידי. אדם עשוי לשאול את אותן שאלות שוב ושוב או לכעוס או לפחד כאשר אדם אהוב אינו נוכח.
- **אגיטציה** - חוסר שקט, אשר יכולה להתבטא בהליכה מרובה בתוך הבית, סחיטת ידיים, חוסר יכולת לשבת לאורך זמן, חזרה מתמדת על מילים או ביטויים, או עצבנות.
- **אשליות** - אמונות או מחשבות שווא שאינן מבוססות על המציאות. לדוגמה, אדם עשוי לחשוב שבן/ת זוג/תו מנהל/ת רומן או שקרובי משפחה שנפטרו עדיין חיים. אשליות נוספת שעלולה להיראות אצל אנשים עם המחלה היא תסמונת Capgras, שבו האדם מאמין שקרוב משפחה או חבר הוחלף במתחזה.
- **פרנויה** - חוסר אמון קיצוני באחרים, כגון חשד שאנשים לוקחים או מסתירים דברים.

תסמינים אחרים של מחלת גופיפי לוי

אנשים עם LBD יכולים גם לחוות שינויים משמעותיים במערכת העצבים אשר מווסתת תפקודים אוטומטיים כמו אלה של הלב, הבלוטות והשרירים. לאדם עשוי להיות:

- שינויים בטמפרטורת הגוף
- בעיות בלחץ הדם
- סחרחרות
- התעלפויות
- נפילות תכופות
- רגישות יתר לחום וקור
- בעיות בתפקוד המיני
- בריחת שתן
- עצירות
- חוש ריח ירוד

הסבר נוסף על חלק מהתסמינים

המידע הבא הוא מהקרן למחלת פרקינסון יכול לעזור להבין טוב יותר את הסימפטומים הרבים. להזכירכם, מחלת גופיפי לוי היא מונח מטריה לשתי אבחנות קשורות. הוא מתייחס הן למחלת פרקינסון דמנציה והן לדמנציה עם גופיפי לוי. חלק מהאנשים עם מחלת גופיפי לוי עשויים גם לחוות סימפטומים של מחלת אלצהיימר. התסמינים והיכולות הקוגניטיביות שונים מאדם לאדם.

סוגי הקשיים הקוגניטיביים במחלת פרקינסון

מחלת פרקינסון משפיעה על מגוון תפקודים קוגניטיביים. קשיים בתפקוד ניהולי הוא הנפוצות ביותר. עם זאת, אנשים מסוימים עשויים לחוות קשיי זיכרון יותר משמעותיים. אצל רוב האנשים היכולת האינטלקטואליים הכלליים שלהם נשמרים, כמו גם הזיכרונות לטווח הקצר והארוך שרכשו לפני תחילת מחלת הפרקינסון.

פגיעה בתפקוד ניהולי

תפקודים ניהוליים הם היכולות הקוגניטיביות אשר מאפשרות פתרון בעיות ותכנון. יזימה וביצוע משימות ורעיונות או פרויקטים מרובי משימות (multi-tasking). עבור אדם עם מחלת פרקינסון, תשלום חשבונות או השתתפות בשיחות קבוצתיות יכולים להיות פעולות קשות. מדוע? זה בשל העובדה שפעילויות אלה דורשות "גמישות מחשבתית" ויכולת לעבור מקטגוריה אחת של מידע או מטרה ספציפית אחת לאחרת. אנשים עם מחלת פרקינסון עשויים לתאר ההצפה או שהם "קופאים" במצבים הדורשים סדרה של בחירות אסטרטגיות, אך נראה שהם מתפקדים בצורה מלאה כאשר מישהו אחר עוזר להם ליזום ולהתמיד במשימה. דוגמה לכך היא אדם שלא היה מסוגל ליזום פרויקט לניקוי המרתף המבולגן שלו, אך סיים את המשימה בהצלחה לאחר שאשתו סיפקה מבנה ורמזים על ידי פירוק המשימה לחלקים ומתן הנחיות מפורשות שהתמקדו באזור בודד בכל זמן.

הפרעות זיכרון

זכירת מידע שכבר נלמד הוא הקושי השכיח ביותר עבור אלו עם פרקינסון והרבה פעמים ניתן לשפר אותו באמצעות שימוש ברמזים. כדי שאדם עם PD יוכל ללמוד ולשמר בעילות מידע חדש, ייתכן שיהיה צורך לחזור על המידע יותר מעם אחת.

ירידה בקשב

ככל שהמורכבות של הסיטואציה עולה יכולים להווצר קשיים לאדם עם פרקינסון לשמור על מיקוד או לחלק את התשומת הלב שלו. זה משפיע על עיסוקים אינטלקטואליים ופעילויות יומיומיות כמו הליכה, שמירה על שיווי משקל וניהול שיחה.

- **ברדיפרניה** (האטה בעיבוד המחשבתי):
אנשים עם פרקינסון עלולים לדווח שהמחלה משפיעה על המהירות שבה הם יכולים לעבד ולהגיב למידע. איטיות בעיבוד המידע משפיעה הן על תהליכים קוגניטיביים (כגון פתרון בעיות ושחזור מידע) והן על פעילויות יומיומיות (כגון ניהול שיחה).
- **הפרעות שפתיות:**
הקושי הנפוץ ביותר הקשור לשפה עבור אנשים עם פרקינסון היא מציאת מילים. ככל שהמחלה מתקדמת, המטופל עלול להיתקל גם בבעיות בשיום, עלול להתקשה בהבנת מידע מורכב, ועשוי להשתמש בשפה פשוטה יותר ודיבור פחות ספונטני.
- **הפרעות בתפיסה חזותית/מרחבית**
קשיים בתפיסה ועיבוד של מידע חזותי עלולה להשפיע על חיי היומיום. לדוגמה, עלול להיות קושי לנווט ברחבי הבית או להעריך מרחקים כאשר מושיטים יד למשהו, ובכך מתגבר הסיכון לנפילות. במקרים מסוימים, פגיעה חזותית-מרחבית ב-פרקינסון עשויה להוביל גם לתפיסות חזותיות מוטעות, אשליות או הזיות.